

Nâng cao chất lượng dạy học thực hành môn Giáo dục Quốc phòng và An ninh tại Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh - Trường Đại học Hải Phòng

Phạm Trung Đức*

*Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh - Trường Đại học Hải Phòng

Received: 6/02/2024; Accepted: 16/2/2024; Published: 8/3/2024

Abstract: Practical teaching has a particularly important meaning in the process of teaching National Defense and Security Education, serving as a bridge between theory and practice, helping students integrate defense and security theory into practice, practice and develop skills and techniques for military operations, creating a readiness to participate in protecting the socialist Fatherland of Vietnam.

Keywords: Quality, National Defense Education subject

1. Đặt vấn đề

Giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN) là một bộ phận của nền giáo dục quốc dân, giữ vị trí đặc biệt quan trọng trong công tác quốc phòng của Đảng, Nhà nước nhằm bồi dưỡng kiến thức quốc phòng, khơi dậy lòng yêu nước, niềm tự hào, tự tôn của dân tộc, nâng cao ý thức trách nhiệm, tự giác thực hiện nhiệm vụ QP&AN, sẵn sàng thực hiện nghĩa vụ quân sự, nghĩa vụ công an bảo vệ Tổ quốc. Môn học này trang bị cho sinh viên hiểu biết cơ bản về chủ trương, đường lối quốc phòng, an ninh của Đảng, Nhà nước; về xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân; kiến thức và kỹ năng chiến thuật, kỹ thuật quân sự, kiến thức cơ bản về bản đồ, địa hình quân sự; các phương tiện chỉ huy chiến thuật và chiến đấu; tính năng, tác dụng, cấu tạo, sử dụng, bảo quản các loại vũ khí bộ binh AK, CKC, RPD, RPK, B40, B41; tính năng, kỹ thuật sử dụng thuốc nổ; phòng, chống vũ khí hạt nhân, hóa học, sinh học, vũ khí lửa; một số vấn đề về điều lệnh đội ngũ và chiến thuật chiến đấu bộ binh... Để thực hiện tốt mục tiêu đó cần phải tiếp tục nâng cao chất lượng dạy học thực hành môn GDQP&AN ở các trường đại học hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Dạy học thực hành môn GDQP&AN

Chúng tôi cho rằng, dạy học thực hành môn GDQP&AN là tổng hợp các cách thức giảng viên tổ chức cho sinh viên vận dụng kiến thức về công tác QP&AN đã được trang bị vào giải quyết các nhiệm vụ lý thuyết và thực tiễn QP&AN đặt ra nhằm hình thành và rèn luyện kỹ năng, kỹ xảo, các phẩm chất chuyên môn, nghiệp vụ cần thiết đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ

nghĩa.

Dạy học thực hành môn GDQP&AN hiện nay được tổ chức dưới nhiều hình thức như: Thực hành làm bài tập; thực hành luyện tập; thực hành sử dụng vũ khí, trang thiết bị quân sự. Trong đó, thực hành luyện tập, bao gồm luyện tập các kỹ thuật, chiến thuật chiến đấu, luyện tập, kỹ thuật sử dụng các phương tiện kỹ thuật quân sự là chủ yếu. Dạy học thực hành môn GDQP&AN chủ yếu được thực hiện trên giảng đường, thao trường, bãi học chiến thuật, sân học điều lệnh...

Quy trình dạy học thực hành môn GDQP&AN bao gồm 3 bước: Chuẩn bị thực hành, tổ chức thực hành và kết thúc thực hành. Để tổ chức dạy học thực hành môn GDQP&AN đạt kết quả cao đòi hỏi phải có kế hoạch tổ chức thực hành, có sự chuẩn bị chu đáo của cả giảng viên và sinh viên; giảng viên và sinh viên phải nắm chắc lý thuyết trước khi tổ chức thực hành; quá trình dạy học phải nắm vững và tuyệt đối thực hiện quy tắc an toàn trong thực hành.

2.2. Biện pháp nâng cao chất lượng dạy học thực hành môn GDQP&AN tại trung tâm GDQP&AN, Trường Đại học Hải Phòng

2.2.1. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các lực lượng sư phạm tham gia dạy học thực hành môn GDQP&AN

Nhận thức, trách nhiệm, năng lực của các lực lượng sư phạm, nhất là đội ngũ giảng viên có ý nghĩa quyết định đến hiệu quả dạy học thực hành. Các lực lượng sư phạm có nhận thức đúng, trách nhiệm cao sẽ tạo nên tính tích cực trong đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp, hình thức dạy học thực hành môn GDQP&AN tại trung tâm GDQP&AN, Trường

Đại học Hải Phòng hiện nay.

Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của lực lượng sư phạm tham gia dạy học thực hành môn GDQP&AN hiện nay cần tập trung thực hiện tốt một số nội dung cụ thể là: Làm tốt công tác giáo dục, quán triệt, nâng cao nhận thức cho các lực lượng sư phạm về vai trò dạy học thực hành môn GDQP&AN, đây là yếu tố quan trọng góp phần hình thành và phát triển năng lực thực hành của sinh viên đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ sẵn sàng tham gia bảo vệ Tổ quốc. Cần làm tốt công tác giáo dục, quán triệt để các lực lượng sư phạm tham gia dạy học thực hành môn GDQP&AN nắm chắc, hiểu sâu và vận dụng linh hoạt phương pháp, hình thức dạy học thực hành, qua đó góp phần trang bị kiến thức, xây dựng bản lĩnh chính trị, niềm tin, động cơ, ý chí, năng lực thực tiễn quân sự cho sinh viên.

2.2.2. Thường xuyên nghiên cứu thực tiễn, nắm vững những đòi hỏi của thực tiễn QP&AN để kịp thời bổ sung, hoàn chỉnh nội dung dạy học thực hành môn GDQP&AN

Đây là biện pháp quan trọng nhằm hoàn thiện nội dung dạy học, giúp quá trình xây dựng nội dung dạy học thực hành môn GDQP&AN luôn bám sát đường lối quân sự, quốc phòng của Đảng trong tình hình mới.

Giảng viên cần tích cực nghiên cứu thực tiễn, nắm vững những đòi hỏi của thực tiễn QP&AN, nhất là cần thường xuyên nghiên cứu, quán triệt các văn bản, tài liệu về QP&AN, nhất là quan điểm có tính chất lý luận của Đảng về đường lối quan sự, xây dựng nền quốc phòng toàn dân, chiến tranh nhân dân bảo vệ Tổ quốc, xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân, an ninh nhân dân, phòng chống chiến tranh công nghệ cao, chiến lược “diễn biến hòa bình”, bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch đối với cách mạng Việt Nam. Đồng thời, cần tích cực học tập, nghiên cứu đặc điểm, nguyên lý, tác dụng của các loại vũ khí, trang thiết bị mới phục vụ tốt nhất cho dạy học thực hành môn GDQP&AN.

2.2.3. Thực hiện tốt quy trình dạy học thực hành môn GDQP&AN

Bước 1. Giai đoạn chuẩn bị thực hành. Giảng viên căn cứ vào nội dung, thời lượng của môn học/chủ đề tiết học để lập kế hoạch dạy học thực hành; chuẩn bị và hợp đồng chặt chẽ với các lực lượng bảo đảm phương tiện, thiết bị dạy học. Cần nghiên cứu kỹ các tài liệu lý luận và thực tiễn liên quan đến nội dung dạy học thực hành, nhất là cần nghiên cứu kỹ nguyên tắc, tính năng, tác dụng của các loại vũ khí,

trang thiết bị quân sự phục vụ giảng dạy.

Bước 2. Tổ chức dạy học thực hành. Giảng viên và sinh viên cần quán triệt và tuân thủ chặt chẽ, nghiêm túc các quy tắc, quy định an toàn trong thực hành, nhất là các nội dung liên quan đến vũ khí, trang thiết bị kỹ thuật quân sự. Tổ chức luyện tập cần thực hiện theo 3 giai đoạn: Luyện tập ban đầu; luyện tập cơ bản và luyện tập thành thạo. Quá trình tổ chức dạy học thực hành môn GDQP&AN, giảng viên cần thường xuyên tổ chức tốt thực hành từ đơn giản đến phức tạp, từ động tác cá nhân đến phối hợp các hoạt động tập thể.

Bước 3. Kết thúc dạy học thực hành. Giảng viên cần hệ thống lại các nội dung bài học, khái quát nhận xét nội dung thực hành của sinh viên/nhóm sinh viên; những lưu ý/kinh nghiệm thực hành môn học. Đồng thời kêu gọi, mở ra những vấn đề mới về lý luận và thực tiễn cần bổ sung cho bài học và những vấn đề sinh viên cần nghiên cứu tiếp theo.

2.3.4. Tăng cường cơ sở vật chất, phương tiện bảo đảm cho dạy học thực hành môn GDQP&AN

GDQP&AN là môn học có tính đặc thù, đòi hỏi phải có hệ thống phòng học, giảng đường chuyên dùng, thao trường, bãi tập, trường bắn phù hợp và hệ thống giáo trình, tài liệu, vũ khí, trang bị, mô hình học cụ đầy đủ. Tuy nhiên hiện nay, cơ sở vật chất, phương tiện bảo đảm mới chỉ dừng lại ở mức độ đáp ứng một phần yêu cầu của môn học. Do đó, để nâng cao chất lượng dạy học thực hành môn GDQP&AN ở Trung tâm GDQP&AN, Trường Đại học Hải Phòng đòi hỏi cần tiếp tục quan tâm, tích cực tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, phương tiện bảo đảm cho dạy học, nhất là các trang thiết bị dạy học hiện đại, các loại vũ khí, phương tiện huấn luyện thực hành. Cần tiếp tục nâng cấp hệ thống giảng đường, phòng học chuyên dùng, thao trường, bãi tập; bổ sung các loại giáo trình, tài liệu tham khảo mới; bổ sung, cập nhật hệ thống sơ đồ, sa bàn, chiến lặc, các băng hình, phim tư liệu tham khảo mới. Qua đó giúp sinh viên tiếp cận với các loại vũ khí, khí tài sát thực tế chiến đấu, rèn luyện bản lĩnh, ý chí, thành thạo kỹ năng quân sự, nâng cao chất lượng học tập môn học.

2.3.5. Thường xuyên tổng kết, rút kinh nghiệm dạy học thực hành môn GDQP&AN

Tổng kết, rút kinh nghiệm là một trong những biện pháp, đồng thời là khâu quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng dạy học thực hành. Do đó, cần xây dựng kế hoạch tổng kết rút kinh nghiệm cụ thể,

(Xem tiếp trang 350)

của sự hài hước giúp giảm căng thẳng, vì vậy cần tạo thói quen hài hước, thường xuyên mỉm cười, kết thân với người vui tính và nên xem phim hài hước hay đọc truyện cười.

2.2. Một số khuyến nghị nhằm giải quyết căng thẳng trong công việc

Cần tạo điều kiện cho các cơ sở đào tạo thành lập các trung tâm, các phòng tư vấn và hỗ trợ tâm lý, nhằm giúp chủ thể có thể giải toả các căng thẳng, stress để kịp thời giải đáp những câu hỏi, thắc mắc liên quan tới cuộc sống

Đối với mỗi cá nhân: Cần tham gia một lớp yoga và ngủ đủ giấc; Yoga không chỉ giữ cho cơ thể thon gọn mà còn cải thiện tính linh động, dẻo dai. Ngoài ra nó cũng giúp bạn đối phó với sự căng thẳng và các chứng viêm. Mức độ viêm mãn tính cao được gắn liền với các vấn đề sức khỏe như bệnh tim mạch, hen suyễn và trầm cảm. Bên cạnh đó ngủ đủ giấc có thể giúp cải thiện sức khỏe và giảm căng thẳng

Đối với các cơ sở đào tạo, trị liệu; cần hết sức chú ý tới việc thiết kế chương trình đào tạo cho phù hợp với đặc điểm tâm-sinh lý. Các liệu pháp tâm lý thường được sử dụng như một công cụ quản lý stress, nhằm giảm bớt các triệu chứng căng thẳng và lo âu. Trò chuyện có thể là một liệu pháp hữu ích, họ thảo luận về các vấn đề của bản thân và cùng nhau sửa chữa các vấn đề đang bị suy nghĩ tiêu cực hoặc bị bóp méo

Nâng cao chất lượng dạy học thực hành... (tiếp theo trang 334)

bám sát đối tượng, nội dung, chương trình đào tạo, bồi dưỡng. Nội dung tổng kết, rút kinh nghiệm phải toàn diện, cụ thể; phải đánh giá toàn bộ các khâu, các bước của quá trình dạy học. Quá trình tổng kết, rút kinh nghiệm phải chặt chẽ, đánh giá chính xác những ưu điểm, hạn chế, những vướng mắc, bất cập cần tiếp tục giải quyết, những bài học, kinh nghiệm làm cơ sở nâng cao chất lượng dạy học môn GDQP&AN ở Trung tâm GDQP&AN, Trường Đại học Hải Phòng hiện nay.

3. Kết luận

Nâng cao chất lượng dạy học thực hành môn GDQP&AN là yêu cầu khách quan, là sự quán triệt và cụ thể hóa quan điểm của Đảng về công tác GDQP&AN trong điều kiện mới. Dạy học thực hành môn GDQP&AN xuất phát từ lý luận và thực tiễn giáo dục và từ tính chất, đặc trưng nội dung môn GDQP&AN ở các trường đại học. Thực hiện đồng bộ các biện pháp trên sẽ góp phần nâng cao chất

3. Kết luận

Stress bao gồm stress có lợi và stress có hại (bệnh lý). Khi phải đối mặt với các tác nhân gây stress, nếu nhận thức đúng tình huống và đưa ra cách ứng phó phù hợp, kịp thời thì stress có vai trò quan trọng trong việc duy trì tính tích cực trong công việc của mỗi cá nhân. Ngược lại nếu họ không nhận thức đúng tình huống và không ứng phó phù hợp, kịp thời thì sẽ trở thành stress có hại, ảnh hưởng trực tiếp tới hiệu quả và chất lượng học tập của sinh công việc và cuộc sống. Nếu được tập huấn, bồi dưỡng về kiến thức và kỹ năng ứng phó với stress, mỗi chúng ta hoàn toàn có thể giải toả các căng thẳng, stress để sống và làm việc tốt hơn

Tài liệu tham khảo

1. Phạm Thanh Bình, “Biểu hiện stress trong học tập môn toán của học sinh trung học phổ thông Yên Mô – Ninh Bình” (2005), Kỷ yếu hội thảo đổi mới giảng dạy nghiên cứu – giáo dục học phục vụ sự nghiệp công nghiệp hoá - hiện đại hoá đất nước, Đại học Sư phạm Hà Nội.
2. Nguyễn Đăng Dung, Nguyễn Văn Siêm (1991). Rối loạn trầm cảm, Bách khoa thư bệnh học. Tập 1.
3. Nguyễn Thu Hà, Tạ Tuyết Bình, Nguyễn Khắc Hải, “Điều tra stress nghề nghiệp ở nhân viên y tế” (2005), Báo cáo khoa học toàn văn trong Hội thảo quốc tế Y học lao động và vệ sinh môi trường lần thứ II” Hà Nội.

lượng dạy học thực hành môn GDQP&AN ở Trung tâm GDQP&AN, Trường Đại học Hải Phòng, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Chương trình Giáo dục quốc phòng và an ninh trong trường trung cấp sư phạm, cao đẳng sư phạm và cơ sở giáo dục đại học*, (Ban hành kèm Thông tư số 05/TT-BGDĐT ngày 18 tháng 3 năm 2020 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo), Hà Nội.
2. Nguyễn Văn Tý (2021), *Phát huy tính tích cực của sinh viên thông qua tình huống dạy học môn Giáo dục Quốc phòng và an ninh*, Tạp chí Thiết bị Giáo dục, Số Đặc biệt Tháng 8/2021, tr.251-253.
3. Nguyễn Lăng Bình - Đỗ Hương Trà (2021), *Dạy và học tích cực - Một số phương pháp và kỹ thuật dạy học*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.